

Οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Λέωντος ἀξιοῦσιν ὅτι οὗτος ἐπεχείρησε τότε μέγαν καὶ δεινὸν διωγμὸν καὶ ἀναφέρουσιν ὡς παθόντας οὐ μόνον ἐπισκόπους, ἡγουμένους καὶ μοναχοὺς ἀλλὰ καὶ γυναῖκας καὶ κόρας καὶ συγκλητικούς καὶ πατρικίους. Τὰ πράγματα ὁμως μαρτυροῦσιν ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν ἀπέβαλε μέχρι τέλους τὴν ἐπιείκειαν, ἥς τοσαῦτα προηγουμένως ἔδωκε δείγματα. Αὐτὸ τοῦτο τὸ γεγονός, ὅτι ἐδέχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν πρεσβείαν τοῦ Πασχάλιου, ἐνῶ ὁ Πασχάλιος δὲν εἶχε δεχθῆ τὴν ἐπίσημον τοῦ βασιλέως πρεσβείαν, ἀποδεικνύει πρὸ πάντων ὅποσον ὁ Λέων ἦτο μετριοπαθέστερος ἐκείνων οἵτινες ἀξιοῦσι νὰ παρασταθῶσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὡς ἔλεεινὰ αὐτοῦ θύματα. Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ Θεόδωρος διετέλει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον αὐστηρότερον φρουρούμενος καὶ καθυποβαλλόμενος εἰς πολλὰς στερήσεις, ἐπὶ τέλους δέ, ὡς αὐτὸς βεβαιοῦσι, καὶ εἰς σωματικὰς τιμωρίας. Ἄλλ' ὁ Θεόδωρος ἐτιμωρεῖτο οὐχὶ ἔνεκα τῆς θρησκευτικῆς αὐτοῦ δοξασίας, ἐτιμωρεῖτο διότι προεκάλει ἐπανάστασιν κατὰ τῆς ἀρχῆς. Παρεκτός ὅλων τῶν προηγουμένων αὐτοῦ περὶ τούτου ἐνεργειῶν, πρὸ μικροῦ ἔτι περιέπεσεν εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως ἐπιστολὴ τοῦ Θεοδώρου στασιαστικῆ, ἥτις καὶ μόνη ἤθελεν ἀρκέσει ἵνα ἐπιβληθῆ κατ' αὐτοῦ ἡ ἐσχάτη τῶν ποινῶν δυνάμει τῶν ὑφισταμένων νόμων. Ὁ βασιλεὺς ἐπέδειξεν εἰς αὐτὸν δι' ἐνὸς τῶν ὑπασπιστῶν αὐτοῦ τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην καὶ τον προέτρεψεν αὐτὸς εἰς μετριοτέραν διαγωγὴν, ἀλλ' αὐτὸς ἔμεινεν ἀκατάπειστος. Τί ἄλλο λοιπὸν ὀλιγώτερον ἠδύνατο νὰ πράξῃ ὁ Λέων ἢ νὰ κρατῆ περιορισμένον τὸν πολέμιον τοῦτον τῆς πολιτείας; Οἱ ἀντιδοξοῦντες ἠδύναντο νὰ ὀνομάζωσι τοῦτο διωγμὸν, ἀλλὰ πᾶς δίκαιος ἄνθρωπος θέλει ὁμολογήσει ὅτι ὁ Λέων δὲν ἐπραξεν ἄλλο εἰμὴ νὰ ἐφαρμόσῃ τοὺς νόμους τοῦ κράτους καὶ τούτους ὄχι αὐστηρῶς. Ἀποδείξεις δὲ τρανοτάτη ὅτι δὲν ἐπεχείρησε νὰ ἐκβιάσῃ τὰς συνειδήσεις εἶναι ὅτι μέχρι τέλους δὲν ἐπαυσεν ἀγωνιζόμενος νὰ μεταπέισῃ τοὺς ἕτερα φρονοῦντας διὰ προφότητος καὶ ἐπαγγελιῶν κατορθώσας πολλάκις τὸν σωτήριον τοῦτον σκοπόν. Ἐκ δὲ τῶν δυστροποῦντων οἱ μὲν ἔφευγον εἰς Ἰταλίαν καὶ ἰδίως εἰς Ρώμην οἱ δὲ ἀρκοῦμενοι εἰς τὴν τήρησιν τοῦ φρονήματος αὐτῶν ἔμενον ἀνενόχλητοι, μόνοι δὲ ἐτιμωρήθησαν ὅσοι ἐπροξένουν ἐντὸς τοῦ κράτους σκάνδαλα, ἀναφανδὸν προτρέποντες τοὺς πιστοὺς εἰς παρακοὴν καὶ ἀντίστασιν. Καὶ λέγεται μὲν ὅτι τοιοῦτοι ὑπῆρξαν πάμπολλοι, ὀνομαστὶ ὁμως ἀναφέρονται εὐάριθμοι καὶ μεταξὺ τούτων ἐπίσκοποι τρεῖς καὶ μόνοι, ἐξ ὧν οἱ δύο ἀπλῶς ἐξωρίσθησαν. Ἴνα ἐννοήσωμεν δὲ ὁποῖα ὑπερβολαὶ ὑπάρχουσι περὶ τὴν ἐξιστόρησιν τοῦ θρυλουμένου τούτου διωγμοῦ, ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ὀλίγα περὶ τῶν τελευταίων περιπετειῶν τοῦ χρονολογικοῦ Θεοφάνους. Περὶ αὐτοῦ φημίζεται ὅτι ἀπήχθη δέσμιος ἐκ τῆς μονῆς ἐν ἣ διετέλει εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅτι ἐκεῖ μὴ πειθόμενος νὰ μεταβάλῃ γνώμην ἐρρίφθη εἰς φυλακὴν, ὅπου διέμεινεν ἐπὶ δύο ἔτη βασανιζόμενος, καὶ ἐπὶ τέλους ἐξορισθεὶς εἰς Σαμοθράκην ἀπεβίωσεν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ὀλίγας ἀπὸ τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ ἡμέρας, ἐκ τῶν κακουχιῶν ἃς προηγουμένως ὑπέστη. Ἐν τούτοις ἐν τῷ βίῳ τοῦ Θεοφάνους, ὅστις προτάσσεται συνήθως τῆς χρονολογραφίας αὐτοῦ, καταφαίνεται μὲν βεβαίως ἡ προαίρεσις τοῦ νὰ παρασταθῆ ὁ ἀνὴρ ὡς μάρτυς ἀλλ' οὔτε περὶ δεσμῶν οὔτε περὶ βασάνων γίνεται λόγος. Ἰστορεῖται ἀπ' ἐναντίας ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσεν αὐτὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν «οὐ τυραννικῆ καὶ βιαία χειρὶ ἀλλὰ θωπείαις ἐκμαλασσόμενος» καί, ἐπειδὴ ὁ Θεοφάνης ἐπέμενεν εἰς τὸ φρόνημα αὐτοῦ, ἐδόθησαν αὐτῷ: ς κατοικίαν τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἐλευθερίου, μετὰ διητῆ δὲ αὐτόθι διατριβὴν, καθ' ἣν οὐδεμίαν ὠρισμένως κάκωσις ἀναφέρεται, μετεκομίσθη εἰς Σαμοθράκην, ὅπου ἀπεβίωσεν ἐκ τῆς πρὸ πολλῶν ἐτῶν κατατροχούσης αὐτὸν νεφρίτιδος. Ἐτέρα ἀνυπόστατος ἐξελεγχομένη κατηγορία

